ARREST VAN HET HOF
VAN 21 FEBRUARI 1979 [1]

Hans-Markus Stölting
tegen Hauptzollamt Hamburg-Jonas
(verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Finanzgericht Hamburg)

Zaak 138/78

Samenvatting

1. *Landbouw — Gemeenschappelijke marktordening — Melk en zuivelprodukten — Medeverantwoordelijkheidsheffing — Wettigheid*
   (Verordening van de Raad nr. 1079/77)

2. *Landbouw — Gemeenschappelijk landbouwbeleid — „Groene" wisselkoersen — Stelsel — Wettigheid*
   (Verordening van de Raad nr. 878/77)

1. De geldigheid van verordening nr. 1079/77 van de Raad inzake een medeverantwoordelijkheidsheffing in de sector melk kan niet worden betwist voor zover de medeverantwoordelijkheidsheffing, waar zij met het oog op de geconstateerde overschotten ten doel heeft de produktie af te remmen, bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstelling de markten te stabiliseren, en voor zover de heffing, gezien de omstandigheden die tot de invoering hebben geleid, ook niet onevenredig hoog lijkt.
2. Ook al kan bij sommige verrichtingen de toepassing van „groene" wisselkoersen in voorkomend geval voordelen of nadelen opleveren die op discriminaties kunnen lijken, dit neemt niet weg dat in het algemeen daarmee monetaire situaties kunnen worden opgevangen die, bij ontbreken van een maatregel als van verordening nr. 878/77, tot veel ernstiger, duidelijker en meer algemene discriminaties zouden leiden. De invoering van het stelsel van de zogenoemde groene wisselkoersen vindt derhalve, zelfs ondanks de nadelen ervan, zijn rechtvaardiging in het discriminatieverbod en de vereisten van een gemeenschappelijk landbouwbeleid.

In zaak 138/78,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Finanzgericht Hamburg, in het aldaar aanhangig geding tussen

1 — Procestaal: Duits.

HANS-MARKUS STÖLTING, te Tankenrader Berg,

en

HAUPTZOLLAMT HAMBURG-JONAS,

om een prejudiciële beslissing over de geldigheid van de verordeningen nr. 1079/77 van de Raad van 17 mei 1977 (PB 1977, L 131, blz. 6) en nr. 1822/77 van de Commissie van 5 augustus 1977 (PB 1977, L 203, blz. 1), betreffende de toepassing van een medeverantwoordelijkheidsheffing in de sector melk, en over de uitlegging van artikel 40, lid 3, EEG-Verdrag,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: J. Mertens de Wilmars, waarnemend president, president van de Eerste Kamer, Mackenzie Stuart, kamerpresident, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe en G. Bosco, rechters,

advocaat-generaal: H. Mayras
adjunct-griffier: J. A. Pompe

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

De toepasselijke verordeningen

Bij verordening nr. 1079/77 van de Raad van 17 mei 1977 (PB 1977, L 131, blz. 6) is een medeverantwoordelijkheidsheffing ingesteld in de sector melk en zuivelprodukten. Aanleiding hiertoe waren de structurele overschotten op de zuivelmarkt als gevolg van „een gebrek aan evenwicht tussen vraag en aanbod", en omdat het (tweede overweging) „ten einde geleidelijk tot een betere verhouding tussen de produktie en marktbehoeften te komen en de hoge lasten voor de Gemeenschap ten gevolge van de huidige situatie en met name van de aanzienlijke overschotten, te verlichten, dienstig is een meer direct verband tot stand te brengen tussen de produktie en de afzet-

mogelijkheden van zuivelprodukten; dat het daartoe noodzakelijk is om, rekening houdend met het gewicht van de openbare belangen die hier op het spel staan, voor een periode van verscheidene jaren een medeverantwoordelijkheidsheffing in te stellen die uniform zal worden toegepast op alle aan de zuivelfabrieken te leveren hoeveelheden melk alsmede op bepaalde verkopen van zuivelprodukten op de boerderij."

Artikel 1 bepaalt:

„1. Gedurende de periode van 16 september 1977 tot het einde van het melkprijsjaar 1979/1980 is iedere melkproducent onderworpen aan een medeverantwoordelijkheidsheffing over de hoeveelheden melk die hij aan een melkbe- of verwerkend bedrijf heeft geleverd, alsook in de in artikel 3, lid 2, omschreven gevallen, over de hoeveelheden melk die de producent in de vorm van andere zuivelprodukten verkoopt.

2. De heffing is evenwel niet verschuldigd in de overeenkomstig artikel 3, lid 3, van richtlijn nr. 75/268/EEG omschreven berggebieden."

De opbrengst van de heffing is bestemd voor de financiering van de in artikel 4 bedoelde maatregelen om de markten van zuivelprodukten te verruimen.

Bij verordening nr. 1822/77 van 5 augustus 1977 (PB 1977, L 203, blz. 1) heeft de Commissie de uitvoeringsbepalingen voor de toepassing van de heffing vastgesteld.

De feiten

In september 1977 leverde verzoeker in het hoofdgeding 4 204 kg volle melk aan de melkfabriek „Molkerei Hansa-Milch Ostholstein-Lübeck e.G." (aankoopcentrale). De medeverantwoordelijkheidsheffing over deze hoeveelheid, ten bedrage van DM 37,31, werd door de aankoopcentrale ingehouden en aan verweerder afgedragen.

Op 23 december 1977 diende verzoeker een bezwaarschrift in tegen de inhouding van de medeverantwoordelijkheidsheffing, dat door verweerder bij beschikking van 23 februari 1978 ongegrond werd verklaard.

Op 16 maart 1978 wendde verzoeker zich tot het Finanzgericht Hamburg, dat de procedure schorste en aan het Hof van Justitie de volgende vragen stelde:

1. Zijn de verordeningen (EEG) nr. 1079/77 van de Raad van 17 mei 1977 en nr. 1822/77 van de Commissie van 5 augustus 1977, betreffende de toepassing van een medeverantwoordelijkheidsheffing op melk, ongeldig op grond dat het EEG-Verdrag geen machtigingsnorm bevat voor de vaststelling dezer verordeningen?
2. Zo neen, is dan de inning van de medeverantwoordelijkheidsheffing op melk bij de melkproducenten in strijd met het discriminatieverbod van artikel 40, lid 3, EEG-Verdrag op grond dat het heffingstarief is vastgesteld in rekeneenheden en de omrekening van de in rekeneenheden uitgedrukte heffing in de nationale munteenheid aan de hand van de zogenoemde groene omrekeningskoersen — in casu verordening (EEG) nr. 878/77 van de Raad van 26 april 1977 — in verband met de feitelijke monetaire situaties van de Lid-Staten kan leiden tot ongelijke lasten?
3. Zo vraag 2 bevestigend wordt beantwoord, wat zijn dan de gevolgen voor de toepassing van genoemde verordeningen?

Hoewel het Finanzgericht zelf niet aan de geldigheid van de verordeningen twijfelt, heeft het dit probleem toch aan het Hof van Justitie voorgelegd, omdat het

van mening is dat de rechtsonzekerheid waartoe de medeverantwoordelijkheidsheffing in de Bondsrepubliek Duitsland heeft geleid, zo snel mogelijk door een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 177 EEG-Verdrag moet worden weggenomen.

Met betrekking tot de tweede vraag meent het Finanzgericht dat wanneer men overeenkomstig verordening nr. 878/77 de medeverantwoordelijkheidsheffing volgens de „groene wisselkoersen" omrekent zonder daarbij monetaire compenserende bedragen of monetaire compenserende coëfficiënten toe te passen, dit tot uiteenlopende lasten in de Lid-Staten kan leiden. Het gaat hier dus niet om handelsregelingen; het monetaire probleem stelt zich echter in andere vorm. Wat hier aan de orde is, is het beginsel van gelijkheid van openbare lasten.

De vraag is of, gelet op de feitelijke monetaire situatie in de Lid-Staten, het feit dat melkproducenten in Lid-Staten met sterke valuta zwaarder worden belast dan die in Lid-Staten met zwakke valuta, deswege toelaatbaar is omdat de uiteenlopende lasten eventueel door omgekeerd werkende voordelen, zij het ook deels in andere verwerkingsfasen, worden gecompenseerd.

De verwijzingsbeschikking van 2 juni 1978 is op 14 juni 1978 ingeschreven ter griffie van het Hof.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door Stölting, ten deze vertegenwoordigd door W. Bergmann, advocaat te Lübeck; de regering van de Bondsrepubliek Duitsland; de Raad van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door B. Schloh, adviseur bij de juridische dienst van de Raad; en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door P. Gilsdorf, juridisch adviseur van de Commissie, bijgestaan door B. Hoff-Nielsen, lid van de juridische dienst.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG

1) De eerste vraag

Stölting betoogt dat verordening nr. 1079/77 van de Raad van 17 mei 1977 en verordening nr. 1822/77 van de Commissie van 5 augustus 1977 in de vorm waarin zij zijn vastgesteld, iedere rechtsgrondslag ontberen.

De heffing is een last die uitsluitend kan worden ingesteld overeenkomstig artikel 201 EEG-Verdrag.

In tegenstelling tot heffingen van fiscale aard kan de onderhavige niet worden beschouwd als een oriëntatiemaatregel die als zodanig bij artikel 43 EEG-Verdrag is toegestaan. Dit zou slechts anders zijn wanneer de maatregel in haar geheel — regeling en bestemming van de medeverantwoordelijkheidsheffing — als oriëntatiemaatregel in het kader van een verordening was geregeld.

De opbrengst van de medeverantwoordelijkheidsheffing is niet voor een bepaald doel bestemd, zodat zij evenals een fiscale last van algemene aard, op onverschillig welk gebied kan worden aangewend, zonder dat de bepalingen van de verordeningen zich daartegen verzetten. Deze opvatting wordt gedeeld door de Commissie (zie antwoord op schriftelijke vraag nr. 752/77 van de heer Klinker, PB 1978, C 52, blz. 18).

De *regering van de Bondsrepubliek Duitsland* betoogt dat de maatregelen van de Gemeenschap door artikel 43 EEG-Verdrag worden gedekt wanneer zij dienen ter verwezenlijking van één van de in artikel 39 van het Verdrag uitdrukkelijk genoemde doelstellingen van het landbouwbeleid en tot stand worden gebracht via een van de — inzonderheid in artikel 40 EEG-Verdrag — daartoe voorziene middelen.

Daar de betrokken maatregelen ten doel hebben de zuivelmarkt te stabiliseren, voldoen zij aan deze voorwaarden. Bij de beoordeling van hun uitwerking, moet zowel rekening worden gehouden met hun onmiddellijke economische gevolgen als met hun psychologische betekenis, welke hierin bestaat dat het gebrek aan evenwicht tussen de produktie en de vraag erdoor kan worden beïnvloed.

Het heffingstelsel vormt, gezien de landbouwbepalingen van het EEG-Verdrag, ook een rechtens geoorloofd middel. Volgens de Duitse regering kan de gemeenschapswetgever ingevolge artikel 40, lid 3, EEG-Verdrag alle noodzakelijke maatregelen ter uitvoering van artikel 39 nemen; hiertoe behoren heffingen en restituties, alsmede andere, in bepaalde verordeningen voorziene, bijzondere maatregelen.

De medeverantwoordelijkheidsheffing is dan ook een onderdeel van de gemeenschappelijke marktordening in de sector melk. Als produktieheffing past zij in het kader van de „ruime keuze van oriëntatie- en interventiemaatregelen", binnen welk kader overeenkomstig artikel 39 EEG-Verdrag het gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt uitgezet (arrest van 5 juli 1977, zaak 114/76, Jurispr. 1977, blz. 1211, inz. blz. 1220).

De Duitse regering stelt derhalve voor de eerste vraag te beantwoorden als volgt:

„De verordeningen (EEG) nr. 1079/77 van de Raad van 17 mei 1977 en nr. 1822/77 van de Commissie van 5 april 1977 betreffende een medeverantwoordelijkheidsheffing in de sector melk, zijn niet nietig wegens het ontbreken van een machtigingsnorm in het EEG-Verdrag."

De *Raad* schetst allereerst de ontstaansgeschiedenis van de medeverantwoordelijkheidsheffing.

De Raad is van mening dat artikel 43 EEG-Verdrag een toereikende rechtsgrondslag vormt voor verordening nr. 1079/77, aangezien de betrokken maatregel ten doel heeft de markten te stabiliseren (artikel 39, lid 1, sub c, EEG-Verdrag). Hij verwijst naar het arrest van het Hof van 13 december 1967 (zaak 17/67, Neumann, Jurispr. 1967, blz. 555, inz. blz. 573 e.v.), waarin het Hof oordeelde dat „(de heffing) derhalve als een — aan een gemeenschappelijk prijzenbeleid gebonden — maatregel tot regeling van de buitenlandse handel moet worden beschouwd, waarbij buiten beschouwing kan blijven of en in hoeverre zij met een belasting dan wel met een douanerecht zou kunnen worden vergeleken".

De Raad en de Commissie werd voortdurend verweten, dat hun maatregelen op het gebied van het landbouwbeleid zich te veel tot het markt- en prijsaspect beperkten en niet voldoende invloed hadden op de structuur van de landbouw. Bij een onderzoek van de overwegingen van verordening nr. 1079/77 bemerkt men echter, dat de onderhavige maatregel een doel op lange termijn nastreeft en inhoudelijk deels een structuurmaatregel is.

De medeverantwoordelijkheidsheffing zet de producenten economisch en psychologisch onder druk om de melkproduktie af te remmen. Volgens de Raad kon dit niet worden bereikt met een verlaging of een geringere stijging van de richtprijs voor melk. De toepassing van de medeverantwoordelijkheidsheffing op

melk laat immers uitzonderingen toe die anders onmogelijk zouden zijn geweest.

De *Commissie* stelt dat de bij de verordeningen nrs. 1079/77 en 1822/77 ingestelde medeverantwoordelijkheidsheffing niet buiten het kader van de artikelen 39 en 40 EEG-Verdrag valt.

Bij het opstellen van de verschillende marktregulerende maatregelen was de Raad niet verplicht zich te beperken tot de „klassieke vormen", zoals aankoop door interventiebureaus, steunmaatregelen, invoerheffingen en uitvoerrestituties. Een uitzonderlijke marktsituatie kan uitzonderlijke maatregelen noodzakelijk maken.

In tegenstelling tot de bij verordening nr. 563/76 ingevoerde regeling inzake verplichte aankoop van magere-melkpoeder, is de medeverantwoordelijkheidsheffing juist een preventieve maatregel op lange termijn voor de sector die de overschotten produceert.

Blijkens het reeds vermelde arrest in zaak 17/67 kan tot de in artikel 40, lid 3, EEG-Verdrag voorziene maatregelen ook een stelsel van heffingen behoren, voor zover deze zijn gericht op regulering van de markt ter verwezenlijking van de in artikel 39 omschreven doelstellingen.

De betrokken heffing is ten nauwste verbonden met de prijspolitiek in de sector melk en dient ertoe de interne markt zowel wat de produktie als wat de afzet betreft, te reguleren. De Commissie verwijst voor overeenkomstige gevallen naar de heffingen die aan de suikerproducenten worden opgelegd.

Hoewel de medeverantwoordelijkheidsheffing een vergelijkbare werking heeft als een echte prijsmaatregel, blijkt zij efficiënter en beter hanteerbaar te zijn. Terwijl lagere garantieprijzen de producentenprijzen enkel indirect beïnvloeden, omdat zij alleen gevolg hebben voor interventieprodukten, treft de heffing de producent rechtstreeks doordat zij op de gehele melkproduktie drukt.

Ook maakt de heffing bepaalde differentiaties en uitzonderingen of een in de tijd gespreide aanpassing mogelijk.

Weliswaar hebben de instellingen van de Gemeenschap uit budgettaire overwegingen willen vermijden de heffing en de bijzondere maatregelen rechtens te koppelen, doch in de praktijk bestaat deze koppeling wel. Financieel gezien wordt de omvang van de bijzondere maatregelen in de praktijk beperkt door de opbrengst van de heffing.

2. De tweede en de derde vraag

Stölting verwijst ten deze naar de in de verwijzingsbeschikking uiteengezette argumenten (zie hiervoor, sub I).

Volgens de *Duitse regering* is de voor de medeverantwoordelijkheidsheffing vastgestelde berekeningsmethode niet in strijd met het discriminatieverbod van artikel 40, lid 3, EEG-Verdrag. Deze bepaling verplicht de gemeenschapswetgever, aan de berekening van de belasting een billijk, dat wil zeggen niet subjectief of willekeurig, criterium ten grondslag te leggen.

Ook wanneer men de algemene wisselkoerssituatie in aanmerking neemt, is een ongelijke behandeling van producenten in de Lid-Staten uitgesloten. In een land met een sterke munt staat tegenover een „hogere" heffing een hogere melkprijs — de in rekeneenheden vastgestelde richtprijs wordt immers eveneens op basis van de groene pariteiten in nationale

munteenheden omgerekend —, terwijl in een land met een zwakke munt de lagere melkprijs gepaard gaat met een lagere heffing.

Gezien het voorgaande behoeft de derde vraag niet te worden beantwoord.

De *Raad* is van mening dat de tweede vraag ontkennend moet worden beantwoord en dat de derde vraag mitsdien zonder voorwerp is.

De medeverantwoordelijkheidsheffing is een integrerend deel van de interventiemaatregelen, waarbij steeds het stelsel van de „groene" omrekeningskoersen wordt toegepast. Dit stelsel vindt *algemene* toepassing in de landbouw en er zou dus juist sprake zijn van discriminatie als voor de medeverantwoordelijkheidsheffing een andere omrekeningsmethode zou worden gebruikt.

De *Commissie* merkt op dat het verschil in niveau van de garantieprijzen ten gevolge van de toepassing van de „groene" omrekeningskoersen van verordening nr. 878/77 (PB 1977, L 106, blz. 27), zijn weerslag heeft op de inkomsten van de producenten in de Lid-Staten. Dit is met name het geval in onder meer de melksector, waar het niveau van de marktprijzen ten gevolge van de overschotsituatie in belangrijke mate door de garantieprijzen wordt bepaald.

In een dergelijke situatie zou het economisch gezien paradoxaal zijn de producenten in de landen met een sterke munt wel te laten profiteren van een gunstige wisselkoers voor de garantieprijzen, steunmaatregelen en restituties, doch anderzijds de vaststelling van het negatieve prijselement, te weten de medeverantwoordelijkheidsheffing, te baseren op de dagkoersen. Dit geldt vice versa ook voor de producenten in de Lid-Staten met een zwakke munt.

De Commissie is van mening dat in casu de behandeling materieel gelijk is. Een formeel gelijke behandeling van niet vergelijkbare gevallen zou in feite tot ongelijke behandeling leiden, en dient derhalve als discriminerend te worden beschouwd (zaak 13/63, Jurispr. 1963, blz. 351, inz. blz. 375).

Beantwoording van de derde vraag is hiermee overbodig geworden.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 23 november 1978 hebben verzoeker in het hoofdgeding alsmede de Raad en de Commissie van de Europese Gemeenschappen mondelinge opmerkingen gemaakt.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 25 januari 1979 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij beschikking van 2 juni 1978, ingekomen ten Hove op 14 juni 1978, heeft het Finanzgericht Hamburg krachtens artikel 177 EEG-Vedrag drie vragen gesteld over de geldigheid van verordening nr. 1079/77 van de Raad van 17 mei 1977 inzake een medeverantwoordelijkheidsheffing en maatregelen ter verruiming van de markten in de sector melk en zuivelprodukten (PB 1977, L 131, blz. 6), en van verordening nr. 1822/77 van de Commissie van 5 augustus 1977 houdende uitvoeringsbepalingen met betrekking tot de inning van de medeverantwoordelijkheidsheffing in de sector melk en zuivelprodukten (PB 1977, L 203, blz. 1).

2 De vragen zijn gesteld in een geding, waarin verzoeker betoogt, dat krachtens genoemde verordeningen onrechtmatig een bedrag van DM 37,31 is ingehouden over de aan een aankoopcentrale afgeleverde melk.

3 In de eerste plaats wordt gevraagd of deze verordeningen niet ongeldig zijn op grond dat het EEG-Verdrag geen machtigingsnorm voor de vaststelling ervan bevat. Verordening nr. 1079/77 is gebaseerd op artikel 43 EEG-Verdrag, doch verzoeker in het hoofdgeding betwist dat de instellingen van de Gemeenschap op grond van deze bepaling een heffing over de melkproduktie mogen innen. In zijn verwijzingsbeschikking zet het Finanzgericht uiteen dat het de litigieuze verordeningen geldig acht, maar dat het doelmatig zou zijn de desbetreffende onzekerheid zo spoedig mogelijk weg te nemen.

4 Voor de uitlegging van artikel 43 EEG-Verdrag moet te rade worden gegaan met artikel 39, dat de doeleinden van het gemeenschappelijk landbouwbeleid opsomt, en artikel 40, dat de verwezenlijking ervan regelt door onder meer te bepalen dat „om de in artikel 39 gestelde doeleinden te bereiken een gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten tot stand zal worden gebracht" en dat deze ordening alle maatregelen kan medebrengen welke noodzakelijk zijn om de in artikel 39 omschreven doelstellingen te bereiken. Als zodanig worden door artikel 40, lid 3, met name genoemd „prijsregelingen, subsidies, zowel voor de produktie als voor het in de handel brengen

der verschillende produkten, systemen van voorraadvorming en opslag en gemeenschappelijke organisatorische voorzieningen voor de stabilisatie van de in- of uitvoer".

5 Blijkens de considerans van verordening nr. 1079/77 heeft de Raad de litigieuze heffing ingesteld op grond van de overwegingen:

„dat de toestand op de zuivelmarkt in de Gemeenschap wordt gekenmerkt door structurele overschotten als gevolg van een gebrek aan evenwicht tussen vraag en aanbod van (deze) produkten . . .;

dat het, ten einde geleidelijk tot een betere verhouding tussen produktie en marktbehoeften te komen en de hoge lasten voor de Gemeenschap ten gevolge van de huidige situatie en met name van de aanzienlijke overschotten, te verlichten, dienstig is een meer direct verband tot stand te brengen tussen de produktie en afzetmogelijkheden van zuivelproduktie en de afzetmogelijkheden van zuivelprodukten;

dat het daartoe noodzakelijk is om, rekening houdend met het gewicht van de openbare belangen die hier op het spel staan, voor een periode van verscheidene jaren een medeverantwoordelijkheidsheffing in te stellen die uniform zal worden toegepast op alle aan de zuivelfabrieken te leveren hoeveelheden melk, alsmede op bepaalde verkopen van zuivelprodukten op de boerderij;

. . . . .

dat in samenhang met de heffing moet worden voorzien in bijzondere maatregelen, ter verruiming van de markten en ter verbetering van de afzet van de overschotten op de markt van de Gemeenschap en op de wereldmarkt;

dat alle in deze verordening beoogde maatregelen bedoeld zijn om de markt voor zuivelprodukten te reguleren en te stabiliseren en op deze wijze de bestaande interventieregeling aan te vullen; dat er derhalve zorg voor moet worden gedragen dat in het kader van de financieringsregeling van het gemeenschappelijk landbouwbeleid rekening wordt gehouden met de heffingen en uitgaven ten gevolge van de bijzondere maatregelen."

Hieruit volgt dat de verordening ertoe moet bijdragen de betrokken markten te stabiliseren, en derhalve binnen het kader van de artikelen 39 en 40 blijft. Bij de vaststelling ervan kon de Raad zich derhalve baseren op artikel 43 EEG-Verdrag.

6 Verzoeker in het hoofdgeding betwist echter dat de invoering van een medeverantwoordelijkheidsheffing de melkproduktie zal verminderen en aldus de markt zal stabiliseren, aangezien de toepassing van een dergelijke heffing zijns inziens de produktie en het aanbod niet vermindert, doch integendeel stimuleert. De Raad en de Commissie betwisten dit; zij betogen dat de heffing een zelfde uitwerking heeft als een prijsverlaging, doch, in tegenstelling hiermee, de mogelijkheid biedt om bepaalde produkten die speciale bescherming behoeven, van de toepassing en dus van de gevolgen ervan uit te zonderen.

7 Dit verschil in opvatting heeft inzonderheid betrekking op de doelmatigheid en doeltreffendheid van de bij de litigieuze verordeningen genomen maatregel. Wanneer een maatregel klaarblijkelijk niet geschikt is om het doel dat de bevoegde instelling ermee op het oog heeft, te verwezenlijken, kan dit weliswaar de geldigheid van die maatregel aantasten, doch niettemin moet worden erkend dat de Raad op dit gebied een discretionaire bevoegdheid bezit, overeenkomend met de politieke verantwoordelijkheid die hem bij de artikelen 40 en 43 is opgelegd. Waar met het oog op de geconstateerde overschotten de medeverantwoordelijkheidsheffing tot doel heeft de produktie af te remmen, draagt zij bij tot de verwezenlijking van de doelstelling de markten te stabiliseren, en gezien de door de Raad aangevoerde omstandigheden, lijkt de heffing ook niet onevenredig hoog. Mitsdien moet worden geantwoord, dat bij onderzoek van de eerste vraag niet is gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van verordening nr. 1079/77 kunnen aantasten.

8 Daar verordening nr. 1822/77 ontegenzeglijk een uitvoeringsmaatregel van verordening nr. 1079/77 is, dient ingevolge het voorgaande voor deze tweede verordening hetzelfde te gelden.

9 In de tweede plaats wordt gevraagd of de inning van de medeverantwoordelijkheidsheffing bij de melkproducenten niet in strijd is met het discriminatieverbod van artikel 40, lid 3, EEG-Verdrag, op grond dat het heffingtarief is vastgesteld in rekeneenheden en de omrekening ervan in de nationale munteenheid aan de hand van de zogenoemde groene omrekeningskoersen — als voorzien in verordening (EEG) nr. 878/77 van de Raad van 26 april 1977

inzake de in de landbouwsector toe te passen wisselkoersen (PB 1977, L 106, blz. 27) — vanwege de feitelijke monetaire situaties van de Lid-Staten tot ongelijke lasten kan leiden.

10 Verordening nr. 878/77 bepaalt dat de daarbij vastgestelde wisselkoersen moeten worden gebruikt „voor verrichtingen ter uitvoering van de besluiten betreffende het gemeenschappelijk landbouwbeleid." Deze wisselkoersen moeten derhalve steeds worden toegepast bij het omrekenen in nationale valuta van de in rekeneenheden uitgedrukte bedragen genoemd in de bepalingen betreffende de richt-, interventie- en andere prijzen die in een gemeenschappelijke marktordening zijn voorzien, bijvoorbeeld die van de sector melk en zuivelprodukten. Ook al kan bij sommige verrichtingen de toepassing van deze wisselkoersen in voorkomend geval voordelen of nadelen opleveren die op discriminaties kunnen lijken, dit neemt niet weg dat in het algemeen daarmee monetaire situaties kunnen worden opgevangen die, bij ontbreken van een maatregel als van verordening nr. 878/77, tot veel ernstiger, duidelijker en meer algemene discriminaties zouden leiden. De invoering van het stelsel van de zogenoemde groene wisselkoersen vindt derhalve, zelfs ondanks de nadelen ervan, zijn rechtvaardiging in het discriminatieverbod en de vereisten van een gemeenschappelijk landbouwbeleid.

11 Zo gezien zou het discriminerend zijn verordening nr. 878/77 niet toe te passen op de inning van de medeverantwoordelijkheidsheffing, waarvan het bedrag afhankelijk is van de prijs van de melk waarop de heffing wordt toegepast, terwijl die melkprijs zelf tot stand komt onder invloed van de bovenbedoelde prijsvoorschriften. Bovendien zou door een dergelijke uitzondering artikel 2, lid 3, van verordening nr. 1079/77, dat de minimum- en maximumbedragen van de heffing vaststelt in relatie tot de „melkprijzen voor het betrokken melkprijsjaar", krachteloos worden. Ook bij onderzoek van de tweede vraag is dus niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van de betrokken verordeningen kunnen aantasten.

12 Aangezien de derde vraag slechts is gesteld voor het geval de tweede bevestigend zou worden beantwoord, behoeft deze niet meer te worden onderzocht.

13 Mitsdien moet aan de nationale rechter worden geantwoord, dat bij onderzoek van de gestelde vragen niet is gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van de verordeningen nrs. 1079/77 en 1822/77 kunnen aantasten.

Kosten

14 De kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, de Raad der Europese Gemeenschappen en de regering van de Bondsrepubliek Duitsland wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Finanzgericht Hamburg bij beschikking van 2 juni 1978 gestelde vragen, verklaart voor recht:

Bij onderzoek van de gestelde vragen is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van de verordeningen nrs. 1079/77 en 1822/77 kunnen aantasten.

Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner

Pescatore Sørensen O'Keeffe Bosco

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op eenentwintig februari negentienhonderd negenenzeventig.

De griffier

A. Van Houtte

De waarnemend president

J. Mertens de Wilmars

president van de Eerste Kamer